

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

LITERATURA INFANTIL COM A EINA PER A EDUCAR EN VALORS

Eloisa Guirado López

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2020-21

DNI de l'alumne:

Treball tutelat per Maria de la Pau Janer Mulet
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☐	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:
Literatura infantil, àlbum il·lustrat, educació en valors.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. OBJECTIUS.....	2
3. JUSTIFICACIÓ	2
4. MARC TEÒRIC.....	4
4.1. LA LITERATURA INFANTIL.....	4
4.1.1. La literatura infantil des de diferents perspectives	4
4.1.2. Classificació de la literatura infantil.....	4
4.2. ÀLBUMS IL·LUSTRATS I LA SEVA IMPORTÀNCIA.....	5
4.3. EDUCACIÓ EN VALORS	8
5. PROPOSTA EDUCATIVA	10
5.1. Objectius	12
5.2. Metodologia	12
5.3. Temporització	13
5.4. Recursos.....	13
5.5. Activitats.....	13
5.6. Avaluació	15
6. CONCLUSIONS.....	16
7. ANNEXOS.....	17
8. BIBLIOGRAFIA.....	18

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de Fi de Grau consisteix en una proposta educativa amb la qual es pretén demostrar el gran potencial educatiu de la literatura infantil com a mitjà per educar en valors, especialment a través dels contes, i com aquests ajuden a fomentar el desenvolupament integral de totes les capacitats dels infants.

2. OBJECTIUS

Mitjançant aquest treball es pretén aconseguir els següents objectius generals:

- Contribuir al coneixement de la literatura infantil, concretament en els valors presents en els contes, utilitzant aquesta eina com a recurs per treballar els valors.
- Planificar una proposta educativa per ser desenvolupada en educació infantil per tal de promoure l'educació emocional dels infants.

A més, es desenvoluparan els següents objectius específics:

- Introduir als infants en el món de la literatura i els contes, per tal de contribuir a deixar volar la seva creativitat, imaginació i fantasia, factors molt necessaris per descobrir el món i desenvolupar-se en ell.
- Conèixer els avantatges de l'ús dels contes per l'educació en valors i com a recurs dels desenvolupament integral de les capacitats dels infants.
- Demostrar que a través de determinats contes es poden conèixer, desenvolupar i treballar els valors en educació infantil.
- Proporcionar una educació en valors a través dels diferents contes proposats i activitats plantejades.
- Contribuir a una educació globalitzada on els temes i activitats que es treballen en les diferents àrees tinguin connexió.

3. JUSTIFICACIÓ

A continuació s'expliquen els motius que m'han duit a triar aquest tema:

En primer lloc, crec que la literatura infantil és molt important durant els primers anys dels infants, ja que ajuda al seu desenvolupament integral, incidint en tots els aspectes de la seva educació: literari, lingüístic, social, etc. Per tant, la literatura és un recurs educatiu

molt adient per treballar problemes emocionals, afavorir el desenvolupament de valors i models de comportament, i fomentar vincles afectius.

A més, trobant-nos en una situació immersa en les noves tecnologies, en la qual és més fàcil veure que llegir, és més necessari fomentar la literatura, i especialment amb els més petits. Per tant, com a docents, és important tenir molt present la literatura, oferint als infants la possibilitat de veure, fullejar i manipular materials impresos com poden ser els contes o diferents tipus de textos amb els quals puguin crear un món de fantasia.

En segon lloc, per elaborar la proposta educativa vaig decidir centrar-me en els àlbums il·lustrats infantils com a element motivador. És una de les formes literàries que tenen major influència en els infants, i són un bon recurs educatiu pels grans beneficis que aporten al seu desenvolupament. La seva narració i lectura es converteixen en una activitat molt completa pel desenvolupament de múltiples llenguatges, a més són un recurs senzill i didàctic per submergir als infants en el fantàstic món de la literatura.

El darrer motiu que m'ha impulsat a triar aquest tema és la capacitat que té la literatura infantil per transmetre valors. Les històries, en general, presenten un argument lògic que possibilita relacionar totes les seves parts i recordar de manera més senzilla el missatge que es vol transmetre. Les accions dels personatges també porten a la reflexió per part dels infants, davant les bones o dolentes decisions d'aquests aprenen a pensar de manera constructiva, i per tant, l'aprenentatge de determinats valors.

L'educació en valors és un dels pilars fonamentals en el desenvolupament dels infants, amb la seva interiorització potencien aspectes fonamentals de la seva personalitat, però es primordial que les famílies i els mestres participin col·lectivament. La tasca d'educar en valors no s'ha de plantejar com a tasca únicament de l'escola o únicament de les famílies, ha de ser una tasca conjunta entre família i escola.

L'escola no pot estar aïllada d'aquesta educació, ja que cada vegada és major la necessitat d'educar en valors i fer front a les diverses situacions que es donen en la nostra societat. Els infants s'inicien en l'aprenentatge dels valors sense saber que ho són, assimilant i adquirint determinades pautes i conductes que els preparen per a la vida en societat. Per tant, és molt important treballar els valors des de la primera infància i, la literatura ens ofereix aquesta oportunitat. Els contes ens permeten educar en valors, essent un recurs idoni per a aquest fi en aquesta franja d'edat.

4. MARC TEÒRIC

4.1. LA LITERATURA INFANTIL

4.1.1. La literatura infantil des de diferents perspectives

El concepte de literatura infantil ha estat una qüestió sobre la qual s'ha debatut molt al llarg de la història, generalment en funció de si pertany a una categoria específica o no.

Diversos autors defensen que la literatura infantil és aquella que està específicament destinada als infants. Juan Cervera (1984) defensa que amb el nom de literatura infantil s'han d'acollir *totes les produccions que tenen com a vehicle la paraula amb un punt artístic o creatiu i com a receptor l'infant*.

Marisa Bortolussi (1985, p16) reconeix com a literatura infantil *l'obra estètica destinada a un públic infantil*.

També Merlo (1976) defensa aquest concepte de què la literatura infantil és l'escrita per adults però destinada als infants.

No obstant això, altres autors no comparteixen aquest concepte. Sosa (1973) sosté que la literatura infantil s'ha de destinar a tots els infants i adolescents, i aportar gaudi, estètica i afectivitat, no acceptant una literatura que insulti la intel·ligència de l'infant, manqui de valors o el llenguatge del qual empri molts diminutius.

Margarita Dobles (2005) defineix que la literatura infantil no només és aquella dirigida als infants i que posseeix unes característiques pròpies, sinó que també la gaudeixen els adults. I afegeix que la seva funció és estètica i fonamentalment dirigida al món afectiu.

Per tant, és essencial no caure en l'error de creure que la literatura infantil és aquella destinada únicament als infants, ja que tant nins com adolescents cerquen la literatura que els cridi l'atenció, sense importar si l'obra està o no dirigida especialment als infants.

4.1.2. Classificació de la literatura infantil

El procés formatiu de la literatura infantil s'ha desenvolupat de tres maneres distintes. Aquest fet ens permet parlar de tres tipus de literatura infantil.

- **Literatura guanyada:** engloba totes aquelles produccions que no varen ser creades per als infants, però que, amb el temps, l'infant se les va apropiat o guanyar, o els adults se les varen destinar prèvia adaptació o no. Aquí cal incloure tots els contes tradicionals, el sector folklòric de la literatura infantil, molts dels romancers i cançons utilitzades en els seus jocs, etc. Tal és el cas dels *Contes*, de Perrault, o les adaptacions de *Les mil i una nit*.
- **Literatura creada per a infants:** té com a destinataris específics als infants. És aquella que, en gran manera s'ha produït, i es segueix produint, tant sota la forma de contes o novel·les com de poemes i obres de teatre. D'aquesta manera podem citar *Les aventures de Pinotxo*, de Collodi o *El hombre de las cien manos*, de Luis

Matilla. D'una manera o d'una altra, aquesta la literatura infantil té en compte, segons els cànons del moment, la condició de l'infant.

- **Literatura instrumentalitzada:** amb aquest nom es pretén assenyalar una gran quantitat de llibres que es produeixen ara sobretot per nivells d'educació preescolar e inicials. Fa referència a tots aquells que apareixen en sèries en les quals, després de triar un protagonista comú, ho fan passar per diferents escenaris i situacions: la platja, la muntanya, el circ, el mercat, el camp, l'escola... O bé, aquelles que es creen com a extensió per activitats de gramàtica o altres assignatures. En totes aquestes produccions predomina la intenció didàctica sobre la literària. Tal és el cas dels llibres protagonitzats per *Teo*, on els objectius didàctics estan per sobre dels literaris.

Pel que fa a la classificació de la literatura infantil, Tamés (1990) distingeix aquests tres gèneres:

- El conte és una narració breu de successos ficticis o reals, amb un argument senzill, interpretada per un petit grup de personatges, la finalitat dels quals pot ser moral o recreativa i que estimula la imaginació i desperta la curiositat dels infants. Se poden distingir dos tipus de contes: el popular i el literari.
- La poesia és un gènere literari en el qual l'autor expressa les seves emocions, sentiments i enfocaments personals. És una manifestació de la bellesa o de les qualitats estètiques del llenguatge a través de la paraula, en vers o en prosa.
- El teatre és la branca de l'art escènic relacionada amb la posta es escena, que interpreta històries davant un públic, combinant gestos, música, so, actuació, discurs, escenografia i espectacle. Quan es fa referència a jocs educatius plantejats en l'escola es parla de dramatització i de joc dramàtic.

4.2. ÀLBUMS IL·LUSTRATS I LA SEVA IMPORTÀNCIA

La lectura és una de les quatre habilitats comunicatives que tota persona ha de desenvolupar des dels primers anys de vida, d'aquí que generar processos de lectura en la infància sigui fonamental perquè l'infant vagi adquirint el gust i la passió per llegir, i d'aquesta manera, no es converteixi en un requisit sinó en un hàbit.

La família i l'escola tenen un paper fonamental en aquest aspecte. Per això, és important que des dels primers mesos es comenci a incentivar per tal que, més endavant, l'infant pugui trobar plaer en la lectura.

Aquest apropament inicial ha de fer-se des d'una literatura que estigui orientada als interessos dels infants.

L'àlbum il·lustrat és un dels principals materials impresos al que accedeixen els infants en les seves primeres etapes d'aprenentatge. És una manifestació literària on el text i les il·lustracions tenen la mateixa entitat, per tant, és instrument d'educació literària, artística i també social, pel seu potencial per introduir als infants en l'imaginari propi de la societat.

Perry Nodelman (1988) defineix els àlbums il·lustrats com *llibres destinats als més petits que comuniquen informació o contenen històries a través d'una sèrie d'imatges combinades amb textos alternatius breus o sense text*.

Seguint a Juan Senís (2014) l'àlbum il·lustrat resulta un element formatiu essencial per la seva condició de gènere literari híbrid resultant de la unió de paraula e imatge en una relació equilibrada en la qual el discurs es crea a parts iguals mitjançant ambos medis d'expressió.

La lectura del text i la lectura de la imatge són processos que es potencien a través de l'àlbum, tant el text com la imatge són significatives no de manera individual sinó que es correlacionen per donar un sentit comú. A partir d'aquestes possibilitats, l'infant no només té l'oportunitat d'apropar-se al codi escrit a través de la lectura, sinó que també al codi visual, el qual és plurisignificatiu.

La lectura d'un àlbum ha de ser acurada des del primer moment. L'infant, en ser un subjecte curiós per naturalesa, es fascinarà amb tot allò que pot veure i explorar. És per això que a través d'aquestes lectures podrà desenvolupar la seva imaginació, establint les seves pròpies interpretacions. El relat i les imatges permeten el desenvolupament en l'infant d'allò que Jerome Bruner denomina la representació icònica.

La representació per la imatge, o representació icònica constitueix un nivell major d'autonomia del pensament. Les imatges es converteixen en grans resums de l'acció, en les que l'interès està centrat en la forma, la mida i el color. (Martínez-Salanova, s.d.)

Les diferents imatges que formen el relat són representacions d'elements que l'infant pot relacionar amb allò que ha vist en el seu entorn proper, per això els hi pot donar un sentit o un significat. Inicialment es poden associar les imatges amb les paraules per tal que l'infant pugui reconèixer la manera com es denomina cada element, no obstant això, es poden aprofitar per començar a desenvolupar una lectura comprensiva d'aquestes.

El context familiar i el context escolar són els principals espais on els infants tenen la possibilitat d'interactuar amb els altres i així mateix desenvolupar processos d'aprenentatge. L'escola té el paper fonamental de generar processos de lectura sòlids i continus, però la família no pot delegar aquest paper, sinó que ambdós espais han d'acompanyar la lectura dels infants.

En els primers mesos de vida, els pares poden apropar la lectura als nadons deixant-los tocar el llibre, mostrant les imatges i fent lectures en veu alta amb diferents tonalitats per cridar l'atenció de l'infant.

En els primers anys s'han de mantenir aquests moments de lectura familiar, donant, cada vegada més, la possibilitat d'interacció i participació per part de l'infant per tal que pugui retrobar-se amb el llibre i aconseguir gaudir de la lectura.

Per tant, els contes són un mitjà molt enriquidor per utilitzar en l'ensenyament, impulsar aprenentatges e introduir o reforçar conceptes, d'aquí que sigui el recurs més utilitzat pels docents i el principal motivador per iniciar una sèrie d'aprenentatges a l'escola. Els contes ens permeten obrir un ampli ventall de possibilitats en l'evolució dels infants, sent una eina per aconseguir els principals objectius i facilitar el procés d'ensenyament-

aprenentatge, posant en joc tots els àmbits de desenvolupament dels infants, psicomotor, cognitiu, lingüístic, afectiu i social.

La dramatització, tan important en l'expressió corporal i utilitzada molt freqüentment en educació infantil, ha estat sempre molt unida als contes, ja que la seva representació contribueix en moltes capacitats, com l'adquisició de rols, el desenvolupament d'habilitats perceptiu-motores, el descobriment del propi cos com a vehicle de comunicació, de l'espai que l'envolta, etc.

Dins de les primeres activitats espontànies d'expressió oral i de lectura en els infants es troba el fet de gaudir dels contes (Vanini, 1995). La utilització d'aquesta forma una alternativa d'oci essencial pel seu desenvolupament.

Al llarg de la història, els contes s'han utilitzat com un mitjà educatiu bàsic per als infants, a causa dels grans beneficis com transmissors de valors i facilitadors en el seu desenvolupament. Gràcies als valors que molts de contes transmeten, permet a pares i mestres emprar la lectura d'aquests per treballar i interioritzar aquests valors, especialment des de les edats primerenques, amb el fi de millorar la seva educació i el seu coneixement cultural.

La transmissió de valors és una preocupació constant en totes les cultures, i és el conte l'eina més utilitzada en totes elles. A través del conte és possible transmetre valors i aconseguir que els infants reflexionin sobre diferents conductes. Escoltant els contes, es tornen reflexius, ja que en aquests sempre es troben un missatge que els du a comprendre la manera en què s'ha d'actuar i comportar-se, i a saber diferenciar les bones accions de les dolentes.

En l'àmbit psicològic, els contes també resulten de gran importància en el desenvolupament infantil. A través d'aquests, els infants poden accedir i conèixer nous mons, deixar volar la seva fantasia, estimular la seva creativitat i imaginació i afrontar noves situacions, resoldre conflictes i prendre decisions. A més, permeten als infants expressar les seves idees i emocions, superar les seves pors i facilitar la construcció de la seva pròpia identitat personal i la percepció de la realitat.

En l'àmbit lingüístic, el conte també és el millor material per al desenvolupament de les habilitats lingüístiques infantils, ja que permet als infants gaudir de la lectura, el llenguatge, enriquir i ampliar el seu vocabulari, conèixer les estructures narratives, potenciar i millorar la seva capacitat d'expressió i fluïdesa verbal, memorització, transmissió i comprensió. A més, a través del llenguatge literari i de les imatges, l'ajuden a fomentar el gust per allò estètic, a crear hàbits de sensibilitat artística i el motiven en l'aprenentatge de la lectoescriptura.

No només és recomanable llegir contes amb els més petits, també s'ha de contribuir com a adults al fet que els infants per si mateixos manipulin els llibres, experimentin amb ells i es fiquin en el seu món. A vegades, els infants s'ajuden de les imatges per saber el que està succeint en el relat, i per tant, resulta convenient llegir-les després d'aquest per comprovar si s'han aproximat a la història real.

Colomer (2010) sosté:

Els contes ajuden a saber que les imatges i les paraules representen el món real. A partir de l'exploració de les imatges fixes i de les recurrències de les petites històries, l'infant té temps per identificar i comprendre. En aquest comprendre no només interpreta allò que apareix objectivament representat, sinó que s'inicia en els judicis de valor que mereixen les coses en la seva pròpia cultura: allò que és segur o perillós, allò que es considera bell o lleig, habitual o extraordinari, etc. (p.24)

La ficció dels contes ofereix als infants una visió acceptable de la realitat, inclús en els seus aspectes més obscurs, aquells que normalment se'ls amaga. Els infants, normalment, no són conscients dels problemes socials que sorgeixen al seu voltant, però a través dels contes aconseguen reflexionar i establir una connexió entre allò que succeeix en la seva vida diària i allò que els contes transmeten. És a dir, si els problemes que es presenten succeeixen en la societat en què ells viuen o no. Gràcies als contes, per tant, els infants poden reflexionar i preocupar-se més pels problemes socials que els envolten.

A més, els contes són un mitjà per conèixer als infants, ja que cadascú tria un tipus de conte segons la seva personalitat e interessos. Els contes estimulen l'observació, l'atenció i la memòria, aspectes necessaris per descobrir el món i desenvolupar-se en ell. També funcionen com un mitjà de transmissió de l'herència cultural que perdurarà a través de les generacions.

4.3. EDUCACIÓ EN VALORS

L'educació, des dels primers anys, ha de potenciar el desenvolupament de tots els aspectes i dimensions que conformen a l'ésser humà. Els valors, entesos com a element bàsic de la persona, formen part del procés educatiu.

Abans d'exposar la importància de l'educació en valors dins l'aula d'educació infantil presentaré la definició de *valor*.

Casals i Defis (1990), entenen els valors com una part fonamental de l'educació, bàsics de la pròpia persona, que marquen comportaments e influeixen en la interacció amb els altres. Aquests són els que contribueixen en la formació e identitat de les persones, ja que els valors són entesos com a positius.

Els valors es generen socialment, ja que es van assimilant e interioritzant en funció de l'experiència de cada persona, la relació amb l'entorn, la cultura, la societat, etc. Aquests són propis de l'individu, l'acompanyen i condicionen al llarg de la seva vida. A més, ajuden a créixer i fer possible el desenvolupament de totes les qualitats de l'ésser humà. No només modelen les conductes i comportaments, sinó també la interacció amb els altres i amb l'entorn. En la pròpia evolució personal es construeixen els valors que defineixen a la persona i també la importància que es dona a cada un d'ells.

Els valors es troben en la literatura, essent necessari reflexionar i propiciar el seu descobriment, i comprendre si succeeixen i si es poden incorporar o no a la vida quotidiana.

Tot i això, no tots els contes són vàlids, i com a educadors hem de poder seleccionar els contes de la millor manera possible, tenint en compte sempre quines idees i coneixements poden ensenyar i transmetre les seves històries.

Des del punt socioeducatiu, els valors són considerats models, pautes que guien les actituds humanes fins a la transformació social i la realització de la persona, i condicionen els seus sentiments. Per això és necessari fomentar valors que conformin i modelin les idees, els sentiments i les actituds dels infants.

Ibarrola (2003) classifica els valors en tres categories interrelacionades que afavoreixen diferents aprenentatges:

- **Valors intrapersonals:** aprendre a estimar-se i a pensar sobre un mateix, analitzar el propi comportament i valorar les conseqüències que deriven d'ell, actuar amb responsabilitat, prendre decisions, etc.
- **Valors interpersonals:** aprendre a conviure, a ser empàtic, tolerant, solidari, aprendre a valorar als que són diferents, valorar l'amistat com a font de felicitat, aprendre a compartir, a resoldre conflictes de manera pacífica, etc.
- **Valors ambientals:** aprendre a ser responsables amb l'entorn, a respectar el medi ambient, aprendre a cuidar el planeta, etc.

La interacció amb els iguals i amb els adults, l'entorn, els mitjans de comunicació, etc., contribueixen a una educació en valors, i és que els valors depenen del que s'interioritza al llarg del procés de socialització. Per tant, de la mateixa manera que amb la literatura, els punts fonamentals a l'hora de tractar l'educació en valors són la família i l'escola.

L'escola no només ha de transmetre coneixements, sinó que també ha de tenir present una pedagogia dels valors, ensenyant a conviure en harmonia i participar activament en el procés de transformació social. Encara que l'escola, tradicionalment, es dedicava principalment a transmetre coneixements, avui és necessari educar en valors personals i socials que permetin als infants desenvolupar-se en una societat que està en constant canvi, com és l'actual.

Per tant, és fonamental que aquesta tasca sigui compartida per família i escola, i no entrar en una oposició de valors. Aquesta falta de coordinació pot propiciar que es manifesti en els infants comportaments i actituds contradictoris.

Carreres (2006) afegeix que aquesta falta de coherència entre els agents socialitzadors en relació amb l'educació en valors, provoca en els infants problemes i desajustaments que creen incertesa e inseguretat en si mateix.

Recau en els adults que els infants puguin establir el seu propi sistema de valors necessaris perquè en el futur puguin conviure i comportar-se amb civisme, que siguin més autònoms en l'adquisició d'hàbits bàsics, que creïn una imatge ajustada de si mateixos, i siguin capaços de fomentar la justícia i la solidaritat entre ells, així com d'expressar els seus sentiments, manifestar estima, compartir amb els altres, escoltar, col·laborar, cooperar i ajudar.

És primordial educar als infants en valors com l'amistat, el respecte, la solidaritat, la cooperació, la responsabilitat, etc., amb l'objectiu de començar a construir la seva personalitat, com ja he mencionat anteriorment, essent capaços d'afrontar per ells mateixos les diferents dificultats que es plantegen a la seva vida diària. És important aprofitar a l'aula cada activitat o moment conflictiu per fomentar i desenvolupar una sèrie de valors, reflexionant sobre els diferents comportaments i actuacions que es presenten. D'aquesta manera, els infants interioritzen i aprenen a conviure pacíficament amb els seus iguals i amb els adults i a integrar-se en la societat.

Des de la primera infància es formen tots els aprenentatges, inclosos els valors. Els infants adquireixen uns determinats comportaments i no uns altres en funció de l'entorn de cada un, i van assimilant una sèrie de pautes i normes que els preparen per a la convivència en societat i la relació amb les altres persones. Per aquest motiu, encara que en aquesta etapa no són del tot conscients del significat dels valors, no és difícil que els infants actuïn en consonància a un valor.

Seguint a Serrano (2011), el avantatge educatiu dels contes és la capacitat que tenen per transmetre valors. Aquesta autora convida al lector a reflexionar, reparant en la idea que els valors més arrelats en la nostra personalitat arribaren a nosaltres a través dels contes, i assenyala exemples com el valor de fer una bona feina, com el conte dels tres porquets; o la importància de la constància, com el conte de la tortuga i la llebre.

Existeixen contes precisament amb la intenció d'afavorir una educació en valors de manera directa, com és el cas de la col·lecció Contes per sentir, de Begoña Ibarrola. Aquest llibre, en cada un dels seus capítols, tracta determinades emocions i sentiments a través dels diferents contes, i contribueix a la interiorització d'uns determinats valors. A més, inclou una sèrie de propostes de reflexió que es poden utilitzar després de la lectura.

En canvi, n'hi ha d'altres que transmeten valors de manera implícita, ja que a través de la història, les actuacions dels personatges davant les diferents situacions, el missatge que es transmet, etc., provoquen en el lector la interiorització d'uns determinats valors de manera totalment indirecta però igual de vàlida i educativa.

5. PROPOSTA EDUCATIVA

Com ja he exposat prèviament, la literatura infantil és fonamental com a element globalitzador de l'ensenyament, base per a tots els nous aprenentatges, motivació per als infants i mitjà per transmetre valors.

Per tot això, i amb l'objectiu de mostrar com a través de la literatura infantil no només es contribueix a la transmissió de valors sinó que també afavoreix l'educació integral de totes les capacitats dels infants, es presenta una proposta didàctica globalitzadora, la qual parteix de la narració de contes, actuant aquests com a eix motivador per als infants. A més, es plantegen activitats vinculades a l'ensenyament de determinats valors i altres amb les quals es treballen altres continguts de les diferents àrees.

Amb totes les propostes es pretén crear un bon clima de treball i de relacions dins l'aula, en el qual els infants tinguin la possibilitat de donar la seva opinió i proposar noves idees, tenint en compte els seus interessos i necessitats, i afavorint els seus aprenentatges.

Aquestes propostes van dirigides a infants del 2n curs del segon cicle d'educació infantil. Als quatre anys, els infants es troben en l'etapa animista. És a dir, assignen comportaments específicament humans a objectes i animals, motiu pel qual la selecció de contes pot resultar un recurs molt enriquidor que els atragui i motivi. També és important que els infants puguin identificar-se amb els personatges, i que aquests adoptin comportaments com la bondat, la igualtat, l'amistat, etc. A més, el fet que el final dels contes sigui positiu proporciona als infants confiança en si mateixos i en el món, un aspecte més que s'ha tengut en compte a l'hora de seleccionar les històries.

La primera proposta parteix de l'àlbum il·lustrat *Monstre Rosa*,¹ que conta la història d'un monstre que era diferent des d'abans de néixer en un poble un poc monòton. Tot és de color blanc i tots els seus habitants són iguals els uns dels altres i es comporten de la mateixa manera. Monstre Rosa és molt diferent. És de color rosa, gran, pelut i sempre està content. Lluny de sentir-se malament per ser diferent, ell sempre està feliç i somia en fer coses diferents i conèixer nous llocs. Un dia decideix emprendre una aventura i després de molts de dies arriba a un lloc on hi havia gent molt diferent, de diferents colors, formes, mides. Tots són molt feliços. Llavors Monstre Rosa decideix quedar-se a viure allà, on tots són diferents i tots són acceptats. Amb aquesta història es pot treballar el valor de la diversitat, la tolerància, el respecte i la llibertat.

La segona proposta té com a punt de partida l'àlbum il·lustrat *Monstruo Azul*,² on el protagonista i els seus amics es coneixen des que són petits. Sempre han jugat junts i són els millors amics. Cada un dels seus amics tenia una qualitat positiva. Bocas tenia una veu molt fort. Monstruo Naranja era capaç de botar molt alt amb les seves llargues cames i Harri tenia una gran força. Però Monstruo Azul no se sentia el millor en res, ja que no era capaç de fer res amb els seus llargs braços. De sobte, tot canvia. Jugar a ser els millors en tot duia al darrere unes conseqüències, ja que ells mai s'havien aturat a pensar com podien afectar les seves accions al medi en el que viuen. Per tant, Monstruo Azul es proposa intentar descobrir perquè el seu entorn s'ha convertit en un lloc trist. D'aquesta manera aprèn a escoltar als altres éssers del bosc i descobreix la seva particular forma de ser el millor gràcies als seus llargs braços, donant abraçades a aquells que ho necessiten. Aquesta història ens permet treballar valors com l'empatia, l'escolta, el respecte i la convivència, així com la capacitat de posar-se en el lloc dels altres i ajudar-se a construir un món millor.

La següent proposta es basa en l'àlbum il·lustrat *El peix irisat*.³ El protagonista, el peix irisat, és el peix més preciós de tot l'oceà perquè té moltes escates de colors brillants. Tots els altres peixos volen ser com el peix irisat, però ell no vol compartir les seves escates brillants, fet que fa que no tenguí amics. El protagonista no pot entendre perquè no té amic si és el peix més bonic de l'oceà, així que demana ajuda al pop Octopus, qui aconsella regalar una escata brillant a cada peix. D'aquesta manera deixarà de ser el peix més bonic de l'oceà, però tindrà molts amics. Amb aquesta història es treballen els valors com l'amistat i la importància de compartir.

¹ Olga de Dios. Monstre Rosa. Editorial Apila Ediciones

² Olga de Dios. Monstruo Azul. Editorial Apila Ediciones

³ Marcus Pfister. El peix irisat. Editorial Beascoa

Per a la darrera proposta he utilitzat l'àlbum il·lustrat *De què fa gust la lluna?*⁴ Els animals tenien un desig comú, descobrir de què fa gust la lluna. El problema és que cap animal arriba i no poden descobrir-ho. Un dia, la tortuga decideix pujar a la muntanya més alta per tal de poder arribar, però tampoc ho va aconseguir. No es va rendir i va demanar ajuda a l'elefant, fent que aquest pujàs damunt d'ella, però tampoc ho aconseguiren. Van demanar ajuda als altres animals, però ni amb l'ajuda de la girafa, la zebra, el lleó, la guineu i el mico ho varen aconseguir. Fins que va arribar al més petit de tots, el ratolí, amb l'ajuda del qual aconseguixen arribar a la lluna. Aquesta història ens permet treballar valors com l'amistat, la cooperació i el treball en equip.

5.1. Objectius

- Treballar i posar en pràctica l'educació en valors.
- Contribuir als desenvolupament, interiorització i assimilació d'una sèrie de valors com l'amistat, la diversitat, la cooperació, etc., a través de la lectura i de les activitats plantejades en relació a la temàtica de cada àlbum il·lustrat.
- Afavorir el diàleg, la reflexió, la participació i el respecte del torn de paraula a través de les assemblees.
- Fomentar el treball en grup i la socialització dels infants.

5.2. Metodologia

Pel que fa als principis metodològics que es duren a terme, es centrarà l'atenció en una sèrie de punts a destacar dins de la fonamentació que es du a terme per fomentar un procés d'aprenentatge més complet. Els punts d'atenció es trobaran en: el rol docent i el rol dels infants. Altres aspectes destacables són la globalització, la participació activa i el caràcter lúdic.

Quant al rol del docent i dels infants, es destaca la posició del docent en relació amb el procés d'aprenentatge dels infants i la seva participació. El docent es mostra com un guia en el procés d'aprenentatge, és a dir, transmet una sèrie de continguts i elabora una sèrie d'instruccions. Per altra banda, en determinades situacions, els infants es troben en el centre del seu aprenentatge; aquests són els principals protagonistes del seu aprenentatge, ja que han de tenir la capacitat de reflexió i desenvolupament crític. D'aquesta manera, el docent intervé per guiar i recrear situacions que incitin als infants a la reflexió.

Respecte al caràcter global de la proposta, destaca la importància de la interrelació entre continguts i la transversalitat. És a dir, la inclusió de continguts d'altres àrees del currículum.

Pel que fa a la participació activa, es fomenta la participació de tots els infants com a mitjà d'aprenentatge en el seu desenvolupament.

Quant al caràcter lúdic, es pretén potenciar l'aprenentatge des d'un punt de vista lúdic en el qual els infants adoptin els continguts i el procés d'ensenyament d'una manera més dinàmica i útil per a ells.

⁴ Michael Grejniec. *De què fa gust la lluna?* Editorial Kalandraka

5.3. Temporització

SETMANA 1				
DILUUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
	Sessió 1. <i>Monstruo Azul</i> (1h i 30min)		Sessió 2. <i>Monstre Rosa</i> (1h i 30min)	

SETMANA 2				
DILUUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
	Sessió 3. <i>El peix irisat</i> (1h i 30min)		Sessió 4. <i>De què fa gust la lluna?</i> (1h i 30min)	

5.4. Recursos

SESSIONS	RECURSOS
SESSIÓ 1	<ul style="list-style-type: none">• Àlbum il·lustrat <i>Monstruo Azul</i>• Tassons de plàstic transparents• Terra• Llavors de pèsol
SESSIÓ 2	<ul style="list-style-type: none">• Àlbum il·lustrat <i>Monstre Rosa</i>• Ous blancs• Pintures• Recipient
SESSIÓ 3	<ul style="list-style-type: none">• Àlbum il·lustrat <i>El peix irisat</i>• Paper continu• Pintures i temperes• Dibuixos de peixos
SESSIÓ 4	<ul style="list-style-type: none">• Àlbum il·lustrat <i>De què fa gust la lluna?</i>• Personatges de feltre

5.5. Activitats

La proposta consta de quatre sessions d'una hora i mitja cada una, en les quals es treballarà un àlbum il·lustrat diferent en cadascuna de les sessions. Durant aquestes sessions es crearan situacions per promoure la reflexió i la interiorització de valors, i posar èmfasis mitjançant l'ús d'àlbums il·lustrats, els quals serviran de context per tractar aquests valors.

Sessió 1. Monstruo Azul

Per començar aquesta sessió llegirem el conte *Monstruo Azul*.

A continuació obrirem debat:

- Per què el medi ambient dels monstres es torna trist?
- I com aconsegueix Monstruo Azul fer que torni a ser com abans?
- Per què és important escoltar als altres?
- Què podem fer per que les altres persones estiguin bé?
- Per què és important cuidar del medi ambient?
- I què podem fer per cuidar el planeta?

Després, decidim plantar pèsols. Cada infant tindrà el seu tassó i s'haurà d'encarregar de regar i cuidar la seva planta. A més, anirem observant la seva evolució i descobrint cada una de les seves etapes. Quan es facin més gran es trasplantaran a l'hort.

Sessió 2. Monstre Rosa.

En aquesta sessió, mostrarem als infants ous blancs. Els descrivim, color, forma, explicam que són molt delicats perquè si se rompen surt el líquid, i observam que tots són iguals. Els obrim i tornam a comprovar que per dins també són iguals.

Després proposam als infants que cadascun pinti un ou. Oferim diferents colors i materials per fer-ho.

A continuació llegim el conte *Monstre Rosa* i ens feim preguntes.

- Què li passa a Monstre Rosa?
- A Monstre Rosa li agrada ser diferent?
- Nosaltres som tots iguals?
- És bo ser diferent a la resta? Per què?

Per finalitzar la sessió, analitzam els ous decorats. Observam que ara tots són diferents. Però els obrim en un recipient i descobrim que per de dins tots són iguals. I obrim debat:

- Què ha passat amb els ous?
- Com són per de dins, encara que per defora són diferents?
- Aquests ous poden ser com les persones?
- Totes les persones som iguals? Cabells, pell, ulls, alçada, etc.
- I que passa si som diferents?

Sessió 3. El peix irisat

Començarem la tercera sessió amb la lectura del conte *El peix irisat*. Tot seguit donarem torn a la reflexió mitjançant diferents preguntes:

- Per què el peix irisat no volia compartir les seves escates brillants?
- Com se sentien els altres peixos perquè no tenien escates brillants?
- El peix irisat podia fer que els altres peixos estiguessin contents?
- Què fa el peix irisat per poder tenir amics?

Després es realitzarà un mural conjunt. Per fer-ho es dibuixarà en paper continu un gran peix, les escates del qual es faran amb les mans dels infants de l'aula. Aquests es pintaran la mà amb temperes i l'estamparan al mural. A més, cada infant pintarà un peix que prèviament els hi haurem donat. Quan cadascú hagi pintat el seu, s'aferrarà al mural conjunt.

Sessió 4. De què fa gust la lluna?

La darrera sessió començarà amb la lectura del conte *De què fa gust la lluna?* I posteriorment donarem pas a la reflexió mitjançant unes preguntes:

- Què volia la tortuga?
- I què fa la tortuga per aconseguir el seu objectiu?
- Sense l'ajuda de tots els animals haguessin arribat a la lluna?
- Per què els altres animals ajuden a la tortuga?
- Què hagués passat si els animals no haguessin ajudat a la tortuga?

Després es proposa fer una activitat en grup per fomentar la memòria i el treball en equip. A l'aula tenim preparats tots els personatges del conte fets amb feltre i amb velcro al darrere. A la paret tenim preparada una tira vertical de velcro, amb una lluna a la part superior. Entre tot els infants hauran de recordar l'ordre d'aparició correcte de tots els animals del conte. La decisió final ha de ser consensuada per tots. Una vegada col·locats, es comprovarà l'ordre amb la imatge del conte.

5.6. Avaluació

Pel que fa a la reflexió de les propostes plantejades i l'observació dels aspectes que es poden millorar, es durà a terme una avaluació global de tots els aspectes treballats durant les sessions, tant dels aprenentatges dels infants, com de les habilitat, valors i temes transversals que s'han desenvolupat a través de les activitats.

Aquest seguiment es durà a terme amb graelles d'avaluació, una centrada en les propostes (**annex I**) i l'altre centrada en els infants (**annex II**).

L'avaluació de les propostes donarà informació sobre els aspectes de la posada en pràctica, i servirà per valorar la implicació de les famílies, el compromís dels docents i si la metodologia i temporització s'ajusten a les necessitats dels infants. Al mateix temps, els infants en ajudaran a completar aquesta informació a través de les seves opinions sobre les activitats proposades i els temes tractats durant les assemblees.

L'avaluació centra en els infants serà continua. L'observació continua serà la principal eina dels docents per avaluar als infants, tant en les activitats com en la reflexió a les assemblees. Aquesta eina d'avaluació facilitarà al docent constant informació sobre els infants, pel que fa al seu nivell d'assimilació dels continguts, el ritme i la seva evolució. A més, d'aquesta manera l'avaluació adoptarà un caràcter orientador i formatiu de les propostes, i es podrà regular i corregir alguns aspectes segons sorgeixin dificultats a l'hora de desenvolupar les activitats.

6. CONCLUSIONS

Després de realitzar aquest treball puc extreure diverses conclusions.

En primer lloc, destacar la importància de la literatura infantil com a mitjà per ensenyar valors, i concretament a través dels àlbums il·lustrats. És fonamental que els infants des de ben petits coneguin tant la importància de la literatura com dels valors, i que millor manera de fer-ho que emprant aquesta per la transmissió i ensenyament de valors.

La literatura és una eina educativa bàsica per transmetre valors i afavorir el desenvolupament integral dels infants. A través de les experiències viscudes, els infants coneixeran i conformaran en la seva persona determinats valors. Per aquest motiu consider fonamental que des de l'escola es fomenti en una educació en valors, aprofitant la literatura com a eina per la seva transmissió, facilitant d'aquesta manera el desenvolupament de la seva personalitat i la inserció en la societat dels més petits.

Un dels aspectes de major importància i que s'ha de tenir en compte per contribuir a una educació en valors i a una bona fomentació de la literatura és la implicació i col·laboració de les famílies amb l'escola, ja que d'aquesta manera es consoliden els valors treballats a l'aula, sense donar lloc a la contradicció de valors.

Pel que fa al disseny de la programació, crec que malgrat no s'han pogut dur a terme en una aula real, el plantejament de les diferents activitats s'adapta perfectament a la realitat d'un aula d'educació infantil.

El fet de no haver pogut dur a terme les propostes dins un aula condicionen a l'hora de comprovar si els objectius plantejats a l'inici d'aquest treball s'han pogut aconseguir o no.

En canvi, encara que no puc afirmar si els objectius es compleixen o no, la planificació de les activitats m'ha ajudat a l'hora de programar altres propostes en un aula d'educació infantil, havent de reflexionar en cada moment si les diferents activitats proposades s'ajustaven o no al nivell de desenvolupament dels infants, als seus interessos, motivacions i necessitats.

A més, s'ha intentat adaptar aquestes a les diferents situacions que podien sorgir dins l'aula, tenint en compte tots els obstacles que podien sorgir, ja que l'experiència de les practiques m'ha fet adonar-me de que cada aula, cada moment, cada context és diferents i especial per cada un dels infants que formen part.

Esper poder dur a la practica aquestes propostes amb la finalitat de poder comprovar els resultats i observar si les activitats proposades contribueixen a l'objectiu plantejat des de l'inici, la importància de la literatura infantil com a eina per afavorir l'educació en valors.

7. ANNEXOS

ANNEX I: AVALUACIÓ PROPOSTA

Criteri d'avaluació	Aconseguit	Millorable	Repensar	Observacions
La metodologia s'adapta a les necessitats de cada infant				
Els objectius són coherents amb les característiques i nivell dels infants				
La temporització s'adapta a les necessitats dels infants				
El tema és motivador per als infants				
L'ambient de l'aula és agradable				

ANNEX II: AVALUACIÓ INFANTS

Criteri d'avaluació	Aconseguit	Millorable	Repensar	Observacions
Ha entès i reflexionat sobre la importància dels valors				
Ha aconseguit els objectius plantejats de cada activitat				
Ha col·laborat amb els companys				
Té interès per la lectura i és capaç de comprendre				
Treballa correctament aspectes logico-matemàtics				
La feina ha afavorit el foment de la creativitat i la memòria				
Ha desenvolupat l'expressió artística				
S'implica i participa activament en les activitats				

8. BIBLIOGRAFIA

- Bortolussi, M. (1985). *Análisis teórico del cuento infantil*. Madrid: Alhambra.
- Casals, E., y Defis, O. (1999). *Educación Infantil y valores*. Bilbao: Desclée De Brouwer
- Cervera, J. (s.d). *En torno a la literatura infantil*. Biblioteca virtual Miguel de Cervantes. Extret de: http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/en-torno-a-la-literatura-infantil--0/html/ffbcbe7e-82b1-11df-acc7-002185ce6064_2.html
- Colomer, T. (2010). *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual*. Madrid: Síntesis
- Cubillos, P. A. (2017). *La importancia del libro álbum en la educación inicial*. *Infancias Imágenes*, 16(1), 144-146
- Dobles, M. (2005). *Literatura infantil* (3ª ed.). San José: EUNED.
- Gómez Jaramillo, F. (2007). *Creciendo en valores*. Bogotá: San Pablo
- Ibarrola, B. (2003). *Cuentos para sentir: Educar los sentimientos* (2ª ed.). Madrid: Ediciones S.M
- Merlo, J.C. (1975). *La literatura infantil y su problemática*. Buenos Aires: El ateneo.
- Senís, J. (2014). *El álbum ilustrado como agente de educación artístico-literaria y de género el caso de mamá, de Mariana Ruíz Johnson*. *Dossiers Feministes*, 19, 115-133
- Serrano, A.I. (2012). *El cuento y su importancia*. *Revista digital para profesionales de la enseñanza*, 20, 1-6.
- Sosa, J. (1973). *La literatura infantil: ensayo sobre ética, estética y psicopedagogía de la literatura infantil*. Buenos Aires: Losada.
- Tamés, R.L. (1990). *Introducción a la literatura infantil*. Extret de: <http://es.slideshare.net/fernandacassol/roman-lopez-tames-introduccion-a-la-literatura-infantil-serie-ensayos-sobre-literatura-infantil-spanish-edition-1990>
- Tejerina, I. (s.d). *Literatura infantil y formación de un nuevo maestro*. Biblioteca virtual Miguel de Cervantes. Extret de: http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/literatura-infantil-y-formacin-de-un-nuevo-maestro-0/html/003f3304-82b2-11df-acc7-002185ce6064_2.html
- Vannini, M. (1995). *Literatura infantil*. Caracas: Universidad Nacional Abierta